

ОСНОВИ СПОРТИВНОГО ТРЕНУВАННЯ

ВИЗНАЧЕННЯ МОДЕЛЕЙ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ГРИ У НАПАДІ ЖІНОЧИХ КОМАНД ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ З ГАНДБОЛУ НА ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРАХ У ПЕКІНІ

Цапенко В.О.¹, Шилкін Г.М.², Дядечко І.Є.³

Запорізький національний технічний університет¹

Бердянський державний педагогічний університет²

Запорізький національний університет³

Анотація. Стаття присвячена визначенню проблеми модельних показників та їх ефективності в змагальній діяльності жіночих провідних команд світу з гандболу. Це дозволить мати орієнтири при підготовці гравців і команд високої кваліфікації, щоб націлити та розкрити їх нові потенційні можливості.

Ключові слова: модельні показники, гандбол, команда, гравці, Олімпійські ігри, тренер, тактика гри, змагання, спортсмени.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку країни проблема підготовки ігрових команд високої кваліфікації займає чинне місце серед низки проблем, які спіткають спортивну галузь на шляху перебудови суспільства. Рівень сучасного гандболу примушує розглядати модельні показники й тактичну майстерність як вирішальний фактор досягнення високих спортивних результатів. Вдосконалення сучасного ручного м'яча, як ігрового виду спорту, постійно йде в супереч двох протилежних дій — захисту і нападу. Недостатній рівень тактичної підготовленості не дозволяє спортсменам ефективно реалізовувати свій технічний потенціал, що значно зменшує можливість досягнення високого спортивного результату.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Як показує аналіз наукових досліджень, описи ігрової діяльності гандболісток були направлені лише на вивчення окремих компонентів по оптимізації тренувального процесу. Де фахівці приділяють увагу розробці моделей тактичних дій гандболістів високої кваліфікації [2]; загальних тактичних дій (напад і захист) гандболістів високої кваліфікації [5]. Досліджувалась фізична і технічна підготовка гандболістів [3]; змагальна діяльність висококваліфікованих чоловічих [4], та жіночих команд [1]. Увага фахівців приділялась також і тактичним діям гандболістів у нападі. Кидкам по воротах гравців різних амплуа, в різних ігрових положеннях. Взаємодія висококваліфікованих гравців різних амплуа [2, 6].

Але в літературі ми не знайшли опису модельних показників, котрих досягли, останнім часом,

провідні команди світу в змагальній діяльності, що позбавляє тренерів можливості орієнтуватися при підготовці спортсменів в умовах тренувального процесу. Враховуючи той факт, що специфіка ігрової діяльності визначає спрямованість тренувального процесу, стає ясно, що для підготовки гравців діючих у нападі необхідно використовувати той режим роботи і лише ті методи й засоби підготовки, які відповідають специфіці тренувальної й змагальної діяльності. Тому проблема дослідження полягає у необхідності створення модельних показників змагальної діяльності у нападі, та їх ефективності у жіночих команд високої кваліфікації з гандболу на Олімпійських іграх у Пекіні.

Зв'язок роботи з науковими темами та програмами. Дослідження виконано в рамках теми 1.3.5. «Організаційні та практичні основи науково-методичного забезпечення підготовки національних команд до Олімпійських ігор» зведеного плану науково-дослідної роботи в галузі фізичної культури і спорту на 2006—2010 р.р.

Мета дослідження — виявити найбільш значні модельні показники змагальної діяльності у нападі, їх ефективність серед жіночих команд високої кваліфікації з гандболу на Олімпійських іграх у Пекіні.

Для досягнення поставленої мети були використані наступні **методи дослідження:** спостереження за тренувальним процесом та змагальною діяльністю гандболісток високої кваліфікації; аналіз і узагальнення наукової і науково-методичної літератури; вивчення передового досвіду спортивної практики; протоколи Олімпійських ігор у Пекіні; перегляд і аналіз відеокaset із записами ігор; вивчення і аналіз щоденників провідних тренерів сві-

ту, матеріали наукових груп; методи математичної обробки даних.

Результати дослідження та їх обговорення.

У гандболі гостро стоїть питання про оцінку індивідуального внеску спортсмена в досягнення результату. У цьому напрямку на сьогодні ведуться в основному дослідження з аналізу і оцінки змагальної діяльності спортсменів-гравців високої кваліфікації.

Для контролю будь-якої діяльності потрібен еталон, на який слід рівнятися, який стане метою всього процесу діяльності. Для цього створюється базова модель, яка і включає необхідні орієнтири для порівняння з об'єктивними даними. Користь техніко-тактичних дій у гандболі величезна. Тому ми вирішили виділити найзначущі модельні показники гандболісток та їх ефективність для змагального успіху.

Однією з характерних особливостей гандболу є дії команди в нападі і дії спортсменок, які виконують при цьому різні ігрові функції. Наші дослідження дозволяють вивчити відомості про вказані показники ігрової діяльності, що дозволить застосувати ці дані під час підготовки висококваліфікованих гандболісток, а також у процесі управління навчальним та тренувальним процесом.

Важливим модельним кількісним показником, що характеризує ефективність гри всієї команди у нападі є відсоток відношення кидків які потрапили у створ воріт до кількості кинутих. У таблицях 1—4 наведені модельні показники закинутих м'ячів та їх ефективність досягнута командами-чемпіонами, призерами Олімпійських ігор у Пекіні.

Найкращий показник у команди Норвегії 61%, середній показник ефективності — 58%.

Найкращий показник при індивідуальному переході у команди Кореї — 76%; при колективному переході найкращий показник у команди Норвегії — 77%; середній показник — 71%.

Найкращий показник при кидках з 8-9 метрів у команди Норвегії — 43%, середній показник — 40%. Найкращий показник при кидках з 6-ти метрів у команди Норвегії — 73%, середній показник — 71%. Найкращий показник при атаках з кутів у команди Норвегії — 60%, середній показник — 52%.

Найкращі показники при кидках з 7-ми метрових штрафних кидків у команд Норвегії та Кореї — 77%, середній показник — 70%.

Обстеження змагальної діяльності є важливою складовою частиною комплексного педагогічного контролю. Для управління підготовкою спортсменів високої кваліфікації необхідна об'єктивна

Таблиця 1

Модельні показники та їх ефективність закинутих м'ячів за усі ігри на Олімпійських іграх у Пекіні

Назва команди	Зайняте місце	Кількість ігор	Голи/ кидки	% ефективності	Показники за одну гру	
					голи	кидки
Норвегія	I	8	248/407	61	31,0	51,0
Росія	II	8	229/420	55	28,5	52,5
Корея	III	8	247/422	59	30,0	53,0

Таблиця 2

Модельні показники кидків та їх ефективність при швидких переходах від захисту до нападу на Олімпійських іграх у Пекіні

Назва команд	Зайняте місце	Кількість ігор	Індивідуал. перехід	% ефективності	Колективний перехід	% ефективності
			голи/кидки		голи/кидки	
Норвегія	I	8	65/93	70	20/26	77
Росія	II	8	52/75	69	40/63	63
Корея	III	8	56/74	76	29/39	74

Таблиця 3

Модельні показники кидків та їх ефективність при позиційному нападі на Олімпійських іграх у Пекіні

Назва команд	Місце	Кількість ігор	К-ть голів / кидків з 8-9 м	% еф.	К-ть голів / кидків з 3-6 м	% еф.	К-ть голів / кидків з кута	% еф.
Норвегія	I	8	60/140	43	58/80	73	25/42	60
Росія	II	8	57/149	38	38/54	70	14/29	48
Корея	III	8	55/138	40	31/44	70	39/79	49

Модельні показники та їх ефективність при виконанні 7-ми метрових штрафних кидків на Олімпійських іграх у Пекіні

Назва команд	Місце	Кількість ігор	К-ть голів з 7-ми метрових штрафних кидків	% ефективність
Норвегія	I	8	26/20	77
Росія	II	8	50/28	56
Корея	III	8	48/37	77

інформація про модельні показники та ефективність їх реалізації в умовах змагання.

Одержані нами дані по модельним показникам та їх ефективності, які досягнуті гравцями різних амплуа при виконанні атакуючих дій дадуть можливість орієнтувати тренувальний процес на досягнення максимальної ефективності, поліпшення підготовленості, а також для досягнення успіху у змаганнях.

Модельні показники та ефективність змагальної діяльності висококваліфікованих команд у нападі служитимуть для спортсменів орієнтирами для вдосконалення високих результатів, а тренерам — для створення ефективних програм тренувального процесу на майбутніх змаганнях.

Висновки.

1. Результатами власних досліджень визначені модельні показники та їх ефективність при змагальній діяльності у нападі у провідних жіночих командах з гандболу в світі.

2. Результати власних досліджень дозволяють:
— здійснювати контроль за процесом підготовки команд;
— прогнозувати їх спортивну майстерність;
— керувати тренувальним процесом команд з постійною корекцією програм педагогічних дій.

3. Вдосконалення модельних показників і підвищення ефективності змагальної діяльності повинні

бути у відповідності з обліком спортивної кваліфікації гравців і команди.

Список літератури

1. *Базильчук О.* Аналіз змагальної діяльності у жіночому гандболі / Базильчук О., Купріна Н., Свіргунець Є. // Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення: Матер. III Міжрегіон. наук.-практ. конф. — Львів, 2002. — С. 98—99.
2. *Зотов В.П.* Моделирование подготовки гандболистов высокой квалификации / Зотов В.П., Кондратьев А.И. — К.: Здоровье, 1982. — С. 5—10.
3. *Тхорев В.И.* Основы управления подготовкой квалифицированных гандболистов. Учебно-методическое пособие / В.И. Тхорев. — Краснодар, 1995. — 124 с.
4. *Циганок В.* Основные показатели игровой деятельности мужской сборной команды Украины по гандболу на чемпионате Европы 2000 года / В. Циганок // Олімпійський спорт і спорт для всіх: IV Міжнарод. наук. конгрес. — К., 2000. — С. 143.
5. *Шестаков И.Г.* Тактические взаимодействия гандболистов при игре в нападении. Учебное пособие. / И.Г. Шестаков. — М., 1997. — 117 с.
6. *Протоколы спортивных соревнований на Олимпийских играх в Пекине.*

Надійшла до редакції 15.08.2009

Цапенко В.О., Шилкин Г.М., Дядечко И.Е. Определение моделей и эффективности игры в нападении женских команд высокой квалификации по гандболу на Олимпийских играх в Пекине.

Статья посвящена определению проблемы модельных показателей и их эффективности в соревновательной деятельности женских ведущих команд мира по гандболу. Это позволит иметь ориентиры при подготовке игроков и команд высокой квалификации, чтобы нацелить и раскрыть их новые потенциальные возможности.

Ключевые слова: модельные показатели, гандбол, команда, игроки, Олимпийские игры, тренер, тактика игры, соревнования, спортсмены.

Tsapenko V.A., Shylkyn G.N., Dyadchko I.E. Determination of models and efficiency of game of womanish commands of high qualification in attack on Olympic games in Peking.

The article is devoted to determination of problem of model indexes and their efficiency in competition activity of womanish leading commands of world on a handball. It will allow having reference points at preparation of players and commands of high qualification, to aim and expose their new potential possibilities.

Key words: model indexes, handball, command, players, Olympic games, trainer, tactic of game, competitions, sportsmen.